

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **předseda Okresního soudu v Českých Budějovicích**, se sídlem Lidická 20, České Budějovice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 2. 2013, č. j. 10 Na 42/2012 – 19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním ze dne 13. 9. 2012 doručeným krajskému soudu dne 21. 9. 2012 se žalobce domáhal toho, aby soud vydal rozsudek tohoto obsahu:

„A) zakazuje se Předsedovi Okresního soudu v Č. Budějovicích, aby pokračovala v pokynech justiční strážě, vyžadovat od žalobce odkládání všech kovových předmětů, včetně pepřového spreje a podobného ochranného nenebezpečného předmětu, a příkazuje se orgánu státní správy soudu, aby obnovila stav před zásahem, ke dni, kdy pokyn došel sluchu justiční strážě OS.

B) určuje se, že doprovázení navrhovatele po budově OS justiční stráží, dodnes jí provedené a prováděné, bylo a je nezákonným zasahováním do právní sféry žalobce.

C) určuje se, že kapesní nožičky (škeble, rybička a podobně veliké nože), kapesní nůžky a jiné předměty nezpůsobilé obrozit na životě, včetně ochranných intimních sprejů, jsou běžnou potřebou nejen v denním režimu žalobce, a jejich odnímání a požadavek odkrytí při každém vstupu do budovy soudu je nezákonným zasahováním a donucováním, i protože jsou snadno zaměnitelné a zneužitelné k cizímu zločinu.“

Usnesením ze dne 3. 10. 2012, č. j. 10 Na 42/2012 – 2, krajský soud žalobce vyzval, aby ve lhůtě 7 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil v kolcích na připojeném tiskopise soudní poplatek za správní žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, který činí 2 000 Kč.

Usnesením ze dne 4. 2. 2013, č. j. 10 Na 42/2012 – 19, krajský soud žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění nejprve poukázal na skutečnost, že dne 12. 10. 2012 bylo žalobci doručeno usnesení ze dne 3. 10. 2012, č. j. 10 Na 42/2012 – 2, jímž byl vyzván k zaplacení soudního poplatku. Dále uvedl, že dne 24. 10. 2012 krajský soud obdržel podání žalobce, v němž žádal o osvobození od soudních poplatků, které odůvodnil naprostým nedostatkem prostředků. Součástí této žádosti bylo též prohlášení o žalobcových majetkových a sociálních poměrech, ve kterém mimo jiné uvádí, že jeho způsobilost zcizovat je nenarušená. Krajský soud žalobce přípisem ze dne 9. 1. 2013 vyzval k vyplnění a předložení potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech s tím, že tento formulář měl být soudu doručen ve lhůtě 1 týdne. Tato výzva byla žalobci doručena dne 23. 1. 2013, lhůta pro předložení formuláře tak žalobci uplynula dne 30. 1. 2013. Žalobce však během stanovené lhůty a ani ke dni rozhodování soudu požadovaný formulář nepředložil.

Krajský soud poukázal na povahu a účel institutu osvobození od soudního poplatku a konstatoval, že při úvaze o splnění podmínek pro osvobození soud uváží výši soudního poplatku a také veškeré okolnosti, které se sporem souvisí (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 – 95). Při posuzování, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudního poplatku, soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku, popř. k dalším rozhodným okolnostem. Při hodnocení majetkových poměrů žadatele je třeba přihlídnout nejen k výši jeho příjmů a množství disponibilních finančních prostředků, ale také k jeho možnosti si tyto prostředky opatřit. Krajský soud dospěl k závěru, že úvahu o osvobození od soudního poplatku nemůže zodpovědně provést, neboť mu žalobce nepředložil žádné doklady. Lze tudíž usuzovat toliko na jednu stránku poměrů žalobce a sice na otázku dostatku prostředků, aniž by své úvaze mohl krajský soud zohlednit i jejich druhou podstatnou složku, tj. možnost si tyto prostředky opatřit vlastním přičiněním žalobce. Právní úprava institutu individuálního osvobození od soudního poplatku navíc krajskému soudu ani neukládá povinnost, aby sám za žadatele o osvobození od soudních poplatků vyhledával skutečnosti, které by měly charakterizovat nedostatek stěžovatelových prostředků k uhrazení soudního poplatku. Krajský soud tak shledal, že žalobce neunesl důkazní břemeno, jež spolu s břemenem tvrzení patří mezi povinnosti žadatele o osvobození od soudního poplatku a jsou tak obě atributem předpokladu úspěšnosti takové žádosti.

Krajský soud dále poukázal na skutečnost, že v dané věci se jedná o spor týkající se nespokojenosti žalobce s postupem předsedy Okresního soudu v Českých Budějovicích, konkrétně s jeho pokyny justiční strážní v souvislosti se vstupem a pohybem žalobce po budově okresního soudu. Podobného charakteru jsou i jiná podání žalobce. Krajský soud tak dospěl k závěru, že se jedná o spory, které jako takové nemají vztah k podstatným okolnostem žalobcovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímě, žalobcova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jedná se naopak o spory vyvolané žalobcovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má samozřejmě žalobce právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost hájit svá práva. Podle názoru krajského soudu však není důvod, aby náklady takových sporů, které je jinak zásadně povinen hradit každý žalobce, za žalobce pravidelně nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je namístě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek těchto prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však předmětný spor podle názoru krajského soudu nemá.

pokračování

Krajský soud dále zohlednil, že mu je z úřední činnosti známa invalidita žalobce, což je skutečnost, která by mohla být předpokladem pro osvobození od povinnosti hradit soudní poplatky, nicméně i přes tyto skutečnosti dospěl k závěru, že zde existují zvláštní okolnosti, které jej vedou k závěru, že v případě žalobce je namístě výjimečně využít oprávnění k soudnímu uvážení a osvobození od soudních poplatků žalobci nepřiznat. Krajský soud v tomto směru poukázal na kverulační a zjevně šikanózní povahu sporů vedených žalobcem a uzavřel, že sdílí závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, a shodně se domnívá, že právě toto výjimečné odepření práva na osvobození od soudních poplatků může napomoci regulaci nadužívání práv na vedení těchto sporů.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž krajskému soudu vytká zamlčení skutečnosti, že proces zastavil. Podle stěžovatele je vedlejší, že krajský soud usnesení o zastavení řízení poté zrušil, neboť k tomu nemá kompetenci. Stěžovatel dále krajskému soudu vytká, že žalobu neodmítl, jak běžně činí. Další pochybení krajského soudu dle stěžovatele představuje skutečnost, že nezdůvodnil opodstatněnost zaslání formuláře 060 a nevážil, proč by osoba, která stvrzuje přiznané poměry čestným prohlášením, měla již stvrzené skutečnosti dokládat ještě nějakým potvrzením, tj. vícekrát. Soud podle stěžovatele iracionálně implicitně uvažuje, že by stěžovatel mohl mít nějaký majetek. Stěžovatel dále zpochybnil judikáty použité v odůvodnění napadeného usnesení. Uvedl, že např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, vyplývá, že je správné, pokud je žádosti o osvobození od soudního poplatku nevyhověno, zjistí-li soud nepravdivost a neúplnost čestného prohlášení žadatele. Krajský soud však v napadeném usnesení nedošel k závěru, že čestné prohlášení stěžovatele je nepravdivé či neúplné, ale ignoroval je, což stěžovatel označil za svévolný a neudržitelný výklad. Stěžovatel rovněž vyjádřil přesvědčení, že krajský soud žádné skutečnosti vyhledávat nemusel, neboť všechny zahrnuje prohlášení stěžovatele ze dne 23. 10. 2012 a listiny uložené u správy soudu. Pokud se krajský soud ztotožňuje s výkladem v některém judikátu Nejvyššího správního soudu, pak to má zdůvodnit. Závěr soudu, že předmětná žaloba je svou povahou sporem vyvolaným jeho zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí, stěžovatel označil za diskriminační a manipulativní. Závěrem stěžovatel uvedl, že do rejstříku Na se nezařazují žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení krajského soudu ze dne 4. 2. 2013, č. j. 10 Na 42/2012 – 19.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval splněním podmínek řízení o kasační stížnosti. Kasační stížnost je podle § 102 s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody a shledal, že napadené rozhodnutí přezkoumá z kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ačkoli sám stěžovatel své námitky nepodřazuje pod žádný ze zákonem stanovených důvodů. Nejvyšší správní soud dle své konstantní judikatury nicméně vychází z toho, že *„pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak učiní nepřesně.“* (rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osвобоzení od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního účastníka. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by vedlo k popření cíle, který stěžovatel podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda stěžovatel měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77). Kasační stížnost lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat a jedná se rovněž o kasační stížnost přípustnou.

Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích. Tento druh osvobození od soudních poplatků je zařazen v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce tohoto ustanovení především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Mimo toto ustanovení se dílčím způsobem aplikuje rovněž § 138 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř.“), za použití § 64 s. ř. s., podle něhož lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka, a to zcela nebo zčásti. Citované ustanovení o. s. ř. rovněž pamatuje na situace, kdy uplatňování nebo bránění práva před soudem nese znaky svévole (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, či rozsudek ze dne 26. 11. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66).

K podmínkám, za nichž soud může žadateli upřít dobrodiní osvobození od soudního poplatku v kontextu uvedených právních úprav se vyjádřil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74 (publ. pod č. 2099/2010 Sb. NSS), když dovodil, že „slovo „*může*“ užit^é v § 36 odst. 3 vě^{tě} první s. ř. s. ovšem dává soudu určitý, byť ve světle judikatury Ústavního soudu poměrně nevelký, prostor pro uvážení, zda, i když jsou podmínky pro osvobození splněny, tj. účastník nemá dostatek prostředků a není naplněna ani negativní podmínka osvobození zakotvená ve vě^{tě} druhé zmíněného ustanovení, není výjimečně namístě mu dobrodiní osvobození od soudních poplatků odepřít. Soudní uvážení se musí řídit stejnými pravidly jako uvážení správní, tj. zejména se musí vyvarovat libovůle, rozlišovat mezi různými případy na základě racionálních, logických a nediskriminačních kritérií a posuzovat obdobné případy obdobně a různé případy různě. Tato povinnost při soudním uvážení plyne z principu materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Znamená to, že budou-li podmínky podle § 36 odst. 3 vě^{tě} první a vě^{tě} druhé s. ř. s. splněny, pravidelně to povede k osvobození od soudních poplatků, a to v míře, která bude odpovídat majetkové nouzi účastníka řízení. Je proto žádoucí účastníka osvobodit jen částečně, lze-li po něm spravedlivě požadovat, aby byl jen z určité části svoji poplatkovou povinnost splnil. Neosvobození bude za splnění podmínek výjimkou z pravidla, pro kterou musí existovat vážné skutkové důvody, které je soud v rámci odůvodnění svého uvážení povinen přezkoumatelně vyložit, přičemž vždy musí mít na paměti, že základním smyslem a účelem uvedené ustanovení je zajistit rovný přístup osob k soudní ochraně, tj. výkon ústavně zaručeného základního práva.“

V rozsudku ze dne 10. 5. 2012, č. j. 6 As 15/2012 - 15, pak Nejvyšší správní soud odkázal i na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. Cpjn 204/2009, podle kterého „v této souvislosti je třeba vzít v úvahu účel právní úpravy soudních poplatků, od něž se odvíjejí i způsoby určení jeho výše

pokračování

v jednotlivých případech. Obecně uznávaným účelem (funkcí) soudních poplatků je zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví (fiskální funkce), omezovat podávání některých nevážených či svévolných (šikanózních) návrhů na zahájení soudních řízení (regulační funkce) a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti (motivační funkce) - srov. např. důvodovou zprávu k zákonu č. 549/1991 Sb. nebo náleží Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. II. ÚS 2432/08. "Vzhledem k těmto jednotlivým funkcím soudních poplatků dospěl zdejší soud k závěru, že je důležité nejen ochraňovat účastníka řízení, který se domáhá svých práv soudní cestou, ale zároveň zajistit, aby si účastník řádně uvědomoval důležitost předmětného řízení a byl si zřetelně vědom okolností, které jeho řízení doprovázejí. Proto při posuzování osvobození od soudních poplatků soud musí kromě majetkové situace žadatele posoudit i procesní postup, jakým účastník dané řízení vede (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2012, č. j. 2 As 113/2012 – 12).

Nejvyšší správní soud se zabýval tím, zda městský soud dostatečně zvažil stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků ze všech těchto hledisek. Nejvyšší správní soud se v první řadě ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že stěžovatel vede celou řadu sporů, které jako takové nemají vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry a netýkají se, a to ani nepřímě, jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jedná se naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí, které samozřejmě má stěžovatel právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit a musí v nich mít možnost hájit svá práva. Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud nevidí s ohledem na shora uvedené žádný důvod, aby náklady sporů jako je tento, jichž stěžovatel vede celou řadu, měla nést Česká republika formou institutu osvobození od soudních poplatků. Nemajetnost totiž nemůže být sama o sobě důvodem, aby se nemajetná osoba mohla volně a bez jakýchkoliv omezení realizovat v podávání četných podání k soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2012, č. j. 5 As 10/2012 – 26). „*Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně*“ (viz cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 101/2011 – 66, resp. rozsudek ze dne 6. 6. 2012, č. j. 2 As 6/2012 - 12). Takovou povahu totiž předmětný spor nemá.

Krajský soud na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, příležitostně poukázal a zmínil kverulaci a zjevně šikanózní povahu sporů vedených stěžovatelem. Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel vede mnoho dalších soudních řízení a jeho postup je *de facto* ve všech řízeních totožný.

S ohledem na výše uvedené je patrné, že nelze přisvědčit námitce stěžovatele, v níž označil za diskriminační a manipulativní závěr krajského soudu, že předmětná žaloba je svou povahou sporem vyvolaným jeho zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí.

K námitce stěžovatele, v níž krajskému soudu vytýká, že nezdůvodnil opodstatněnost zaslání formuláře 060 stěžovateli a nevážil, proč by osoba, která stvrzuje přiznané poměry čestným prohlášením, měla již stvrzené skutečnosti dokládat ještě nějakým potvrzením, tj. vícekrát, Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud postupoval správně, pokud stěžovateli formulář 060 zaslal, neboť se jedná o standardní postup při zjišťování poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků.

Základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků totiž tvoří povinnost žadatele doložit, že nemá dostatečné prostředky. Tuto podmínku stěžovatel v projednávané věci nesplnil. Ve svém prohlášení ze dne 23. 10. 2012 totiž jen obecně popsal své majetkové poměry, aniž uvedl přesnou výši příjmů, závazků a výdajů. Na výzvu soudu k vyplnění formuláře potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pak stěžovatel vůbec nereagoval.

Nejvyšší správní soud shledal, že prohlášení stěžovatele ze dne 23. 10. 2012 neobsahuje všechny informace relevantní pro posouzení, zda jsou splněny podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků. Stěžovatel v něm neoznačil přesnou výši svého příjmu ani jeho zdroj; slovní vyjádření „přes tři tisíce korun měsíčně“ může současně znamenat jak příjem ve výši 3.001 Kč, tak i příjem ve výši např. 15.000 Kč. Stěžovatel neuvedl ani přesnou výši svých závazků a jejich splátek, nevyčíslil ani další své běžné výdaje a náklady. Některé údaje pak dokonce vzbuzují vážné pochybnosti o tom, zda žalobce svoji žádost vůbec myslí vážně („způsoblost zcizovat“, či „úvěrová bonita: -2“).

Stěžovateli přitom nic nebránilo v tom, aby vyplnil zasláný tiskopis a přiložil příslušné přílohy, případně jiným věrohodným sdělil svou aktuální majetkovou a výdělkovou situaci a doložit ji. Stěžovatel tak neučinil, čímž krajskému soudu znemožnil objektivní posouzení jeho aktuálních poměrů. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že je zcela legitimní požadovat po osobách žádajících, aby stát nesl náklady jejich soudních řízení, prokázání toho, že se skutečně nacházejí v situaci, která jim neumožňuje soudní poplatek zaplatit.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu „[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.“ (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS).

Stěžovatel navzdory výzvě soudu a svým zkušenostem s vedením soudních řízení náležitě nedoložil, že nemá dostatečné prostředky, proto krajský soud rozhodl správně, pokud mu osvobození od soudního poplatku nepřiznal také z tohoto důvodu.

Přisvědčit tudíž nelze námitce stěžovatele, podle které krajský soud žádné skutečnosti vyhledávat nemusel, neboť všechny zahrnuje prohlášení v podání stěžovatele ze dne 23. 10. 2012, ani námitce, v níž krajskému soudu vytýkal, že vyžadoval vyplnění formuláře 060 bez opory v zákoně.

Nejvyšší správní soud tak má za to, že krajský soud v odůvodnění kasační stížností napadeného usnesení jasně a srozumitelně uvedl důvody, na jejichž základě žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zamítl.

Námitce, v níž stěžovatel krajskému soudu vytknul zamlčení skutečnosti, že řízení již dříve zastavil, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Krajský soud sice v odůvodnění kasační stížností napadeného usnesení nezmínil, že usnesením ze dne 23. 10. 2012, č. j. 10 Na 42/2012 – 4 řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku stěžovatelem, přičemž toto usnesení následně zrušil podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích usnesením ze dne 3. 1. 2013, č. j. 10 Na 42/2012 – 15, neboť dne 24. 10. 2012, tj. před nabytím právním moci již zmíněného usnesení o zastavení řízení (ke kterému došlo dne 5. 11. 2012), byla krajskému soudu doručena žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku. Uvedená usnesení však žádným způsobem nemění náhled Nejvyššího správního soudu na kasační stížnosti

pokračování

napadené usnesení, neboť tato usnesení netvoří jeho podklad a krajský soud z jejich obsahu při posouzení otázky, zda vyhovět žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku nevycházet. Nebylo proto tudíž ani třeba, aby je zmiňoval v odůvodnění svého rozhodnutí.

Důvodná není ani námitka stěžovatele, že krajský soud „nemá kompetenci“ ke zrušení usnesení o zastavení řízení. Takováto pravomoc soudu totiž zcela jasně vyplývá přímo z věty první ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, podle které *usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení.*

Zcela nedůvodná je námitka stěžovatele, v níž krajskému soudu vytýká, že žalobu neodmítl, jak běžně činí. V posuzované věci totiž krajský soud o žalobě samotné nerozhodoval, neboť rozhodoval pouze o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a v úvahu tak připadalo pouze vyhovění této žádosti či nepřiznání osvobození (zamítnutí žádosti).

K námitce, v níž stěžovatel zpochybnil judikáty použité v odůvodnění napadeného usnesení a v níž krajskému soudu vytýká, že se nezabýval obsahem jeho čestného prohlášení, Nejvyšší správní soud v první řadě uvádí, že poukaz krajského soudu na závěry uvedené v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 – 95, a rozsudku téhož soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, je příléhavý a krajský jím jen podpořil přesvědčivost odůvodnění svého rozhodnutí.

Výtce stěžovatele, že krajský soud se nelypořádal s obsahem jeho prohlášení o majetkových poměrech ze dne 23. 10. 2012, je nicméně třeba přisvědčit. Krajský soud totiž v odůvodnění kasační stížnosti napadené usnesení pouze uvedl, že součástí žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků ze dne 24. 10. 2012 bylo prohlášení o stěžovatelových poměrech, ve kterém mimo jiné uvádí, že jeho způsobilost zcizovat je nenarušená a dále se obsahem předmětného prohlášení stěžovatele nezabýval. Toto dílčí pochybení krajského soudu při hodnocení otázky, zda je stěžovatele možné osvobodit od soudního poplatku však nemá vliv na správnost jeho rozhodnutí, neboť v případě stěžovatele jsou dány dva výše již zmíněné důvody, pro které mu nelze přiznat osvobození od soudního poplatku, na které krajský soud poukázal v odůvodnění kasační stížnosti napadeného usnesení. Nejvyšší správní soud tak má za to, že krajský soud rozhodl správně, pokud dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro osvobození od soudního poplatku.

Stěžovateli lze přisvědčit také v tom, že krajský soud pochybil, pokud žalobu na ochranu před nezákonným pokynem žalované zapsal do rejstříku Na, ačkoliv se evidentně nejedná o nejasné podání (krajský soud ostatně sám v již zmíněném usnesení ze dne 3. 10. 2012, č. j. 10 Na 42/2012 – 2, označil podání žalobce ze dne 13. 9. 2012 za žalobu před nezákonným zásahem správního orgánu, přesto však i nadále vedl řízení pod sp. zn. 10 Na 42/2012). Ani toto administrativní pochybení však podle názoru Nejvyššího správního soudu nemá žádný vliv na zákonnost napadeného usnesení.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se krajský soud dostatečným způsobem s žádostí stěžovatele a jeho procesní činností v předmětném řízení vypořádal. Krajský soud také správně posuzoval, zda došlo ke zneužití práva v tomto konkrétním posuzovaném případě, a nevyšel pouze ze samotné skutečnosti, že stěžovatel vede mnoho sporů. Závěrem zdejší soud poukazuje i na závěry rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Salontaji - Drobnjak proti Srbsku ze dne 13. 10. 2009, stížnost č. 36500/05, dle kterého, osvobozen od soudních poplatků nemusí být účastník vytvářející velké množství kverulatočních soudních případů, aniž by

to bylo v jeho zájmu. Pak v konkrétním odůvodněném případě může převýšit zájem státu na ochraně před kverulantstvím.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích netrpí nezákonností ani jakoukoli jinou vadou, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.) a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu